

TOM II.

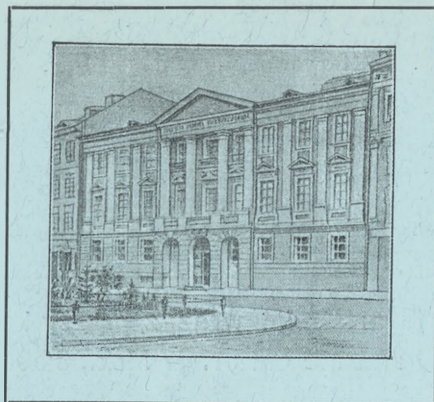
ZESZYT 1—2.

Rydz

ROZPRAWY I WIADOMOŚCI

===== Z =====

MUZEUM IM. DZIEDUSZYCKICH

5.771

WE LWOWIE. □ NAKŁADEM MUZEUM IM. DZIEDUSZYCKICH. □
□□□□□ POD REDAKCYĄ ZARZĄDU MUZEUM. □□□□□
I. ZWIĄZKOWA DRUKARNIA WE LWOWIE. UL. LINDEGO L. 4. □ 1915.

Treść zeszytu 1—2.

I. Rozprawy:

	Str.
1. Gedroyć M.: Pijawki Polski (Studyum monograficzne) (Dokończenie)	1
2. Nusbaum-Hilarowicz J.: Spis wymoczków (<i>Infusoria</i>) znalezionych przez Wł. Wietrzykowskiego w wodach Stacji biologicznej w Drozdowicach pod Gródkiem Jagiellońskim	102
3. Łomnicki M.: Mamut (<i>Elephas primigenius</i> Blmb.) pod Lwowem	107

II. Wiadomości z Muzeum:

Ważniejsze nabytki muzealne (ciąg dalszy)	110
Nekrologia: Ś. p. Maryan Łomnicki	111

Prenumerata Kwartalnika wraz z przesyłką pocztową wynosi
rocznie 8 Kor. (7 Mrk., 3·50 Rs.)

Runko

Spis wymoszków (Infusoria)
znalezionych przez ^{Dr} Wł. Wieczykowskiego
w wodach stajki biologicznej w Drodowicach
pod Grodkiem Jasiellońskim
podczas wiosny w r. 1914
podał

Józef Nusbäum-Hilarowicz

Korp. i Wied. Mus. im. Działyńskich dwó w 1915.

S. 471.

Prof. Dr. Józef Nusbaum-Hilarowicz.

Rozpocząwszy wszechstronne badania faunistyczne i hydrobiologiczne w wodach Gródeckich, zwróciłem uwagę, między innymi, i na świat pierwotniaków, przede wszystkim zaś na grupę wymoczków (*Infusoria*), których badanie systematyczne w Galicyi było dotychczas bardzo zaniedbane. Na Ziemiach Polskich badania infuzoryologiczne prowadzone były dosyć energicznie w Królestwie, dzięki ś. p. Prof. Augustowi Wrześniowskiemu i jego uczniom. W Galicyi wymoczki badane były niezmiernie mało i tylko raczej przygodnie. Pragnąc uzupełnić tę dotkliwą lukę w programie badań faunistyczno-biologicznych naszej Stacji Gródeckiej, powierzyłem ten niezmiernie zresztą trudny i wielkiej wymagający precyzji dział poszukiwań faunistycznych asystentowi memu, p. Drowi Włodzimierzowi Wietrzykowskiemu, przekonany będąc o jego wielkiem uzdolnieniu w tym kierunku. P. Dr. Wietrzykowski zabrał się do pracy z całym zapalem, a im bardziej zagłębiał się w swój temat, tem więcej był mi wdzięczny za wybór tegoż; okazało się bowiem, że następcza się tu istotnie bardzo wdzięczne pole dla badań. Już podczas pierwszych tygodni poszukiwań swoich natknął się p. Dr. W. na niezmiernie interesujący, nieznaný dotąd gatunek *Discophrya coperniciana nov. spec.* z grupy *Suctoria*, opisany niedawno przez

10 yr
JBL sep 3350
14.11.51 MP

tegoż autora w „Kosmosie“ (R. XXXIX 1914). Nadto znalazł p. W. cały szereg innych także form, których opisy nie zgadzały się z opisami form pokrewnych, podanych przez innych autorów. Liczne z tych form stanowią także niewątpliwie nowe gatunki, a prawdopodobnie sumienne badania p. Dra W. sprostują i uzupełniają niejeden z opisów znanych już gatunków.

Gdy praca nasza jak najlepiej rozwijała się w Stacji Drozdowickiej, gdy szereg młodych naszych badaczy spędzał tam dni i tygodnie na ustawicznych poszukiwaniach faunistyczno-biologicznych, w różnych prowadzonych kierunkach, nastąpiły smutne dla kraju czasy wojny. Stacja została opuszczona; spokojna praca w tym miłym a cichym zakątku ustała, a wkrótce potem, gdy złowrogie odgłosy surm bojowych i dział zbliżyły się nad brzegi Gródeckiego jeziora, grożąc mieszkańcom zniszczeniem mienia i utratą życia, miejscowy zarządca stacji musiał nagle uciec w nocy, pozostawiając cały dobytek na łaskę losu. Budynek został mocno uszkodzony, a miejscowa ludność wiejska i żołnierze rosyjscy dokonali reszty, rozkradziono cenne mikroskopy i przybory, łodzie, meble i w ogóle całe urządzenie wewnętrzne. Da Bóg, gdy nastaną czasy normalne i spokojne, stacja nasza dźwignie się znów może, tymczasem jednak cieszyć się wypada, że i jedna wiosna (w dosłownem znaczeniu tego wyrazu) jej istnienia pozostawiła po sobie trwały ślad w literaturze naszej zoologicznej w postaci szeregu cennych prac pp.: Jakubskiego, Fulińskiego, Schechtle, Wietrzykowskiego, w części Gedroycia i innych. Pragnąc, aby dotychczasowe wyniki poszukiwań p. Dra Wietrzykowskiego, nieobecnego we Lwowie, nie poszły na marne, a nie wiedząc, czy i kiedy okoliczności pozwolą mu powrócić do tak pięknie rozpoczętych badań infuzoryologicznych w Stacji Gródeckiej, pozwałam sobie podać tu spis znalezionych przez niego dotychczas gatunków, pomijając atoli formy niepewne lub wymagające jeszcze dalszych badań. Naturalnie, że p. Dr. W. upoważnił mnie do opublikowania tej notatki:

1. *Amphileptus Claparedei*, St.
2. *Aspidiscus lynceus*, Ehrbg.
3. *Blepharisma laterita* (s. *lateritium*), St.
4. *Bursaria truncatella*, Müll.
5. *Climacostomum virens*, St.
6. *Chilodon cucullulus*, Ehrbg.
7. *Cinetochilum margaritaceum*, Py.
8. *Coleps hirtus*, Ehrbg.

9. *Colpidium colpoda*, St.
10. *Colpoda cucullus*, Ehrbg.
11. *Cyclidium glaucoma*, Ehrbg.
12. *Didinium nasutum*, St.
13. *Dileptus gigas*, Wrześn.
14. *Dinophrya Lieberkuehni*, Btschli.
15. *Discophrya coperniciana*, Wietrz.
16. *Epistylis nympharum*, Engelm.
17. " *plicatilis*, Ehrbg.
18. *Euplotes patella*, Ehrbg.
19. *Frontonia acuminata*, Cl. u. L.
20. " *leucas*, Cl. u. L.
21. *Glaucoma scintillans*, Ehrbg.
22. *Gonostomum strenuum*, Engelm.
23. *Gyrocoris oxyura*, St.
24. *Gastrostyla* sp.
25. *Halteria grandinella*, O. F. M.
26. *Holophrya discolor*, Ehrbg.
27. " *Lieberkuehni*, Btschli.
28. " *ovum*, Ehrbg.
29. *Lacrymalia apiculata*, Cl. u. L.
30. " *coronata*, Cl. u. L.
31. " *elegans*, Engelm.
32. " *olor*, Ehrbg.
33. *Lembadion bullinum*, O. F. M. (forma bardzo rzadka).
34. *Linotus anser*, O. F. M.
35. *Loxocephalus granulatus*, S. K.
36. *Loxodes rostrum*, Ehrbg.
37. *Loxophyllum fasciola*, Cl. u. L.
38. " *lamella*, Cl. u. L.
39. " *meleagris*, Duj.
40. *Metopus sigmoides*, Cl. u. L.
41. *Nassula elegans*, Ehrbg.
42. " *ornata*, Ehrbg.
43. *Ophryoglena atra*, Lieberk.
44. " *citreum*, Cl. u. L.
45. " *flavicans*, Lieberk.
46. *Oxytricha fallax*, St.
47. " *parallela*, Engelm.
48. " *pelionella*, Ehrbg.
49. " *platystoma*, Ehrbg.

50. *Paramaecium bursaria*, Focke.
51. " *caudatum*, Ehrbg.
52. " *putrinum*, Cl. u. L.
53. *Pleuronema chrysalis*, St.
54. *Pleurotricha lanceolata*, Ehrbg.
55. *Prorodon teres*, Ehrbg.
56. *Pyridium cothurnoides*, Kent. (znaleziona na oczliku — *Cyclops* — łącha stawowa w Drozdowicach).
57. *Rhabdostyla inclinans*, d' Udek. (znaleziona na oczliku — *Cyclops* — łącha stawowa w Drozdowicach; forma rzadka, dotąd znajdująca na skąposzczecie *Nais*, a nie na oczliku).
58. *Spathidium spatula*, O. F. M.
59. *Spirostomum ambiguum*, Ehrbg.
60. " *teres*, Cl. u. L. (łącha stawowa w Drozdowicach).
61. *Stentor polymorphus*, Ehrbg.
62. " *igneus*, Ehrbg.
63. " *Roeseli*, Ehrbg.
64. *Stichotricha secunda*, Py.
65. " *aculeata*, Ehrbg (studzienka w Drozdowicach).
66. *Strombidium viride*, St.
67. " *turbo*, Ehrbg (łącha stawowa w Drozdowicach).
68. *Stylonychia pustulata*, Ehrbg.
69. " *mytilus*, Ehrbg.
70. *Tokophrya quadripartita*, Cl. u. L. (znaleziona na *Epistylis*).
71. " *cyclopum*, Cl. u. L. (znaleziona na oczliku — *Cyclops*, łącha stawowa w Drozdowicach).
72. *Trachelius ovum*, Ehrbg.
73. *Trichodina pediculus*, Ehrbg.
74. *Urocentrum turbo*, Ehrbg (łącha stawowa w Drozdowicach).
75. *Uroleptus piscis*, Ehrbg.
76. " *musculus*, Ehrbg.
77. *Urostyla weissei*, St. (łącha stawowa w Drozdowicach).
78. *Vorticella monilata*, Tat.
79. " *nutans*, O. F. M. (na *Cyclops*, łącha stawowa w Drozdowicach).
80. *Vorticella patellina*, Ehrbg.
81. " *alba*, From.
82. " *nebulifera*, Ehrbg.
83. " *convallaria*, Ehrbg.

84. *Vorticella campanula*, Ehrbg.

85. *Zoothamnium parasiticum*, St. (na *Cyclops*, łącha stawowa w Drozdowicach).

Wszystkie wymienione formy znalezione zostały w różnych wodach otaczających Stację Drozdowicką; o ile znalezione były tylko w pewnym określonym miejscu, miejscowość podana jest w nawiasie.

Rzecz prosta, iż spis powyższy jest jeszcze bardzo niedostateczny; brak w nim wielu gatunków nawet dosyć pospolitych, ale należy pamiętać, iż jest to wynik badań zaledwie kilkutygodniowych, prowadzonych wiosną. P. Dr. Wietrzykowski zamierzał całe ferie letnie roku 1914 oraz jesień i zimę tegoż roku poświęcić swym badaniom infuzoryologicznym, a nawet przez szereg lat oddać się tym interesującym poszukiwaniom. Jeżeli więc ogłaszam ten krótki spis dotychczas przez niego znalezionych form, to uważam to jako komunikat tymczasowy i raczej tylko jako ślad pracy jego, co do której nie wiadomo niestety, czy i kiedy będzie mogła być podjęta na nowo.

